

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Fremsættelse af Lovforslag.

Formanden: Jeg giver Ordet til Undervisningsministeren, for at han kan fremsætte det for hans Vedkommende anmeldte Lovforslag.

Undervisningsministeren (Borgbjerg): Færøerne har i en Menneskealder haft en Folkehøjskole, som har levet under meget skiftende økonomiske Forhold, til Tider under store økonomiske Vanskeligheder, hvad der er ret naturligt, naar man tager i Betragtning, at Færøerne kun rummer ca. 25 000 Mennesker — i det øvrige Danmark er Forholdet det, at der gennemsnitlig gaar noget over 50 000 Indbyggere paa hver Folkehøjskole. Naar dertil kommer, at sjældent eller aldrig vil en Mand henedefra tage op til Højskoleophold paa Færøerne, medens glædeligvis adskillige Færinger er taget ned for at besøge danske Folkehøjskoler, vil man se, at Forholdet er noget ulige. Denne Folkehøjskole — der har kun været een paa Færøerne —, som har bestaaet i en Menneskealder, fik fra Aaret 1903 et Tilskud paa Finansloven ved særlig Bevilling, indtil 1917, da Skolen havde arbejdet sig saaledes op, at den havde saa mange Aarselever, at den kunde faa Tilskud efter den gældende Lov om Tilskud til danske Landbrugs- og Folkehøjskoler. Det varede imidlertid kun til 1924; da sank Tallet paa Aarselever saa stærkt, at Tilskuddet hørte op. Man har saa senere søgt at komme Skolen til Hjælp ved særligt Tilskud paa Finansloven, i 1926 og 1927 2 000 Kr. hvert Aar, og i den lille Sommersamling, vi havde efter Valgene, lykkedes det mig at faa Finansudvalgets — dog kun et Flertals — Tilslutning til en ekstraordinær Bevilling paa 2 000 Kr. De havde ønsket 6 000 Kr., og det stillede jeg ogsaa Forslag om — det skulde bl. a. dække Gæld, ogsaa til selve Lærerne —, men det viste sig umuligt at gennemføre dette i Finansudvalget. 3 Partier sluttede sig til, at de fik et Tilskud paa 2 000 Kr., men fra det 4de Parti, som ikke vilde være med, og for øvrigt ogsaa fra andre Sider i Rigsdagen, rejstes der Krav om, at Sagen skulde ordnes ved særlig Lov.

Det er det, der sker ved dette Lovforslag, som er i Overensstemmelse med et Forslag, der er tiltraadt af et Flertal i Færøernes Lagting. Der var et Mindretal og et Flertal. Realitetsforskellen i disse

to Standpunkter var, som det fremgaar af Bemærkningerne til Lovforslaget, ikke saa overvældende. Naar jeg ikke har valgt den Vej, Mindretallet deroppe tænkte sig var den nærmest liggende: at gøre det ved en Ændring i den almindelige danske Lov om Statstilskud til Landbrugs- og Folkehøjskoler, ligger det bl. a. i, at Ministeriets tilsynsførende og Raadgiver i disse Spørgsmaal, Dr. Moltesen, meget advarede derimod, skønt der ganske vist foreligger et Andragende fra Foreningen for danske Landbrugs- og Folkehøjskoler i den Retning, idet han siger: Sætter vi Lavmaalet for Aarselever saa stærkt ned, tillader vi os en saadan Undtagelse for en enkelt Skole, vil der derved let skabes et Fortilfælde, saa at andre danske Folkehøjskoler kan komme og sige, at de vil have den samme Ret. Det vilde ikke være heldigt, mener Dr. Moltesen, og deri maa jeg give ham Ret. For i det øvrige Danmark er Forholdene af en noget anden Art, og her er det ganske givet, hvad Dr. Moltesen slutter sin Betænkning med, at en Folkehøjskole naturligvis ikke i Længden kan leve af Stats-, Amts- eller Lagtingsunderstøttelse; den kan kun leve i Kraft af Elever.

Lovforslaget er altsaa i Overensstemmelse med det, som Lagtingets Flertal har indstillet, og gaar ud paa, at der kun, naar en Folkehøjskole skal godkendes, kræves 6 Aarselever. Naar Skolen har faaet Godkendelse, kan den dog 3 Aar i Træk faa Tilskud, selv om Elevtalletskulde gaa ned til gennemsnitlig 4 Aarselever.

Tilskuddet fastsættes saaledes i § 2:

„a) et fast Bidrag af 500 Kr. til hver Skole, b) et Beløb til Dækning af Skolens Udgift det sidste Finansaar til Løn til Skolens Forstander, Lærere og Lærerinder, efter et nærmere af Undervisningsministeriet efter Lagtingets Indstilling fastsat Lønskema, c) et varierende Bidrag, beregnet efter Skolens Udgifter i det sidste Finansaar til Undervisningsmateriel, Vedligeholdelse samt Renter og Afdrag af Anlægskapital.

Dog skal Indtægterne ved Skolepenge m. m. fra Elever fradrages de i b. og c. nævnte Udgifter.

Det samlede aarlige Tilskud fra Statskassen og Lagtinget til den enkelte Skole maa ikke overstige 3 500 Kr. fra hver, medmindre særlig Bevilling dertil gives.“

Som det fremgaar af første Afsnit af § 1, er det Mening, at Statskassen og Lagtinget skal yde lige meget hver.